

La Svizra sin il dretg binari – er en il Grischun

Votaziun federala davart la finanziaziun dal traffic public dals 9 da favrer 2014

DA MARTIN CABALZAR

■ **Cun il nov concept per la finanziaziun dal traffic public vul la confederaziun mantegnair l'infrastructura existenta, stgaffir dapli plaz en il trens ed a las staziuns, promover colliaziuns pli sveltas e spessas cun ils centers e pussibilitar ina meglra avertura en las regiuns periferas.** Da quests meglieraments e d'ina finanziaziun garantida a lunga vista profiteschia er il Grischun, ha argumentà ier a Cuir il comité pro cun quatter cussegliers naziunals a la testa.

Josias Gasser (verd-liberal)

Josias F. Gasser, cusseglier naziunal da la pvl, fa valair: «Ils pendularis, l'industria da transport, il turissem e l'entira economia dependan d'in transport public efficient.» La finanziaziun e l'amplificaziun da l'infrastructura da viafier (Faiv) segirescha l'efficacità da la viafier e ses mantegniment e svilup a lunga vista. Sin ils tschancuns principals metta il traffic public a disposiziun autas capacitads cun grevezas per l'ambient (CO₂, pulvra fina, tgarvun, canera, diever da terren) relativamain bassas en cumparegliazion cun auters meds da transport. I saja betg mo raschunaivel, mabain necessari d'amplifitgar il traffic public e da mantegnair la substanza. Il traffic public sin rodaglias e sin via per persunas e per rauba ha ina muntada extraordinaria en in chantun turistic en las muntognas. El saja il motor da nossa societad e da nossa economia. El portia mintga di milliuns umans a la lavur ed en las destinaziuns turisticas ed el gidia a transportar la rauba il dretg mument en il dretg lieu. «La Faiv è in fitg bun project per il Grischun perquai ch'el rinforza considerablamain la capacità da la VR», di Gasser.

Hansjörg Hassler (burgais-democrat)

Hansjörg Hassler, cusseglier naziunal da la pbd, precisascha: «Il cussegl federal ed il parlament han decis da crear in fond d'infrastructura da viafier illimità per garantir a lunga vista la finanziaziun da la gestiun, il mantegniment e l'amplificaziun da l'infrastructura da viafier. Tuts contribueschan a la finanziaziun: la confederaziun, ils chantuns ed ils viaggiators.» La preferen-

mi-
mi-

Comité grischun «Gea a la finanziaziun dal traffic public» cun ina cumposiziun fitg prominenta: da san. cusseglier naziunal Martin Candinas (pcd), cusseglier naziunal Josias Gasser (verd-liberal), cussegliera naziunala Silva Semadeni (ps) e cusseglier naziunal Hansjörg Hassler (pbd). FOTO Y. BÜRKL

za han investziuns per il mantegniment. Sulettamain per la gestiun ed il mantegniment da la substanza vul ins impunder 60 pertschient dals custs. Ils daners d'enfin ussa da radund quatter milliardas ad onn van vinavant en l'infrastructura da la viafier. Quai correspunda a radund 80% da las investziuns en il fond d'infrastructura da viafier. Quests daners derivan da meds generals da la confederaziun, da la taxa sin il traffic da camiuns pesants dependenta da la prestaziun, da parts da la taglia sin la plivalur e da la taglia sin il petroli. Circa ina ulteriura milliarda deriva da differentas funtaunas. 200 milliuns vegnan da contribuziuns supplementaras dals chantuns. In promil da la taglia sin la plivalur da radund 360 milliuns. Er ils viaggiators pagan lur part als custs creschents da la viafier entras in augment dals pretschs

Silva Semadeni (socialdemocrata)

Silva Semadeni, cussegliera naziunala da la ps, fa attent a la limitaziun da la deducziun da taglia tar la taglia federala directa: «La limitaziun sin 3000 francs è giustificada, uschia contribueschan er ils pendularis cun l'auto, ils quals pudevan enfin ussa deducir fitg autas contribuziuns pervi da las lungas distanzas.» La deducziun da taglia per il viadi a la lavur, enfin ussa nunlimitada, ha per consequenza che 9% da las persunas obligadas da pagar taglia pon deducir tranter 7000 e 70 000 francs ad onn da la taglia federala directa. Talas deducziuns exorbitantas na vegnan betg pli ad esser pussaivlas suenter la Faiv e grondas distanzas pendularas na rendan betg pli. Quai gida a franar la construcziun sparpagliada ed a schanegiar la cuntrada. La gronda part dals pendularis (78%) na saja gnanc per-

tutgada da questa limitaziun, perquai ch'ella deducescha main che 3000 francs per la via a la lavur. Las regiuns periferas na vegnan strusch dischavantiadas. En ils chantuns da muntogna sajan las distanzas per regla pli curtas ch'en la media svizra, en il Grischun p. ex. per 20% ed en il Tessin per 27%. Plinavant na paja ina part surproporzionala da persunas in summa nagina taglia federala directa perquai ch'ellas gudognan memia pauc e na profiteschan qua tras betg da la deducziun da pendularis.

Martin Candinas (cristiendemocrat)

Martin Candinas, cusseglier naziunal da la pcd, resumescha ils avantatgs per il Grischun: «Ina colliaziun efficacia dal Grischun als centers naziunals è fitg impurtanta per l'attractività dal Grischun sco chantun turistic, economic e da do-

cil.» Las amplificaziuns planisadas lubschan da crear capacitads supplementaras per il traffic da rauba (Cuir-Turitg), da scursanir ils intervals dals trens (Cuir-Sargans) e da construir secturs da lingia a dus binaris en la Val dal Rain. En emprima lingia saja planisà d'introducir en il Grischun il tact da mes'ura sin ils trajects cun bler traffic. Quai duai dentant era succeder sin lingias da bus coordinas cun l'urari da viafier. Per cuntanscher questas finamiras vul ins realisar singulas inslas cun dus binaris, mantegnair l'infrastructura da passa 100 onns e renovar il material rudlant da la VR. Il Grischun profiteschia d'ina meglra colliaziun vers Turitg e S. Gagl, las axas economicas principalas, e d'investiziuns supplementaras sin la rait da la VR. Uschia survegnan era las differentas valadas meglras colliaziuns al traffic public.